

HEDMARK
FYLKESKOMMUNE

Fylkesrådmannen

Miljøverndepartementet

Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:

Dato: 01.09.03.

Vår ref.: Sak. nr. 02077/03 Løpenr. 013301/03 Ark. //
Saksbeh. Tove Krattebøl
tlf. 62 54 44 58 fax. 62 54 44 90

UTTALELSE TIL DELHØRING NOU 2003:14 - UTKAST TIL NY PLANLOV SÆRSKILT OM KLAGE, INNSIGELSESDGANG OG KONSEKVENSTREDDNING

Vi viser til brev av 07.07.03, hvor det bes om høringsuttalelse til fem særskilte punkt i Planlovutvalgets forslag.

A. Generelle kommentarer

Det er positivt at det legges fram forslag til ny planlov. Hensikten er i følge Planlovutvalget "å modernisere plansystemet i dagens plan- og bygningslov", og høringsfristen er satt til 1. desember. Lovforslaget vil etter vår mening kunne bidra til en kvalitativt bedre planlegging.

Fem delspørsmål er tatt ut av den generelle høringen og har fått en egen høringsfrist 1. september. Bakgrunnen for at disse spørsmålene løftes ut, er for to av spørsmålene ledd i arbeid med å effektivisere plan- og byggesaksbehandlingen og tre av spørsmålene med bakgrunn i tilpasninger til EU-direktiv. Ledd i denne effektiviseringen er også innføringen av noen nye tidsfrister fra 01.07.03.

Hedmark fylkeskommune vil peke på at planlovutvalget har levert et helhetlig forslag der de ulike delene må sees i sammenheng. Det er derfor viktig at ikke enkeltsaker trekkes ut og behandles for seg uten at dette blir vurdert som ledd i et helhetlig system og en felles prosess. Den nye fristen har gitt oss begrenset mulighet til en god prosess med både politisk og faglig engasjement. Høringsuttalelsen er dermed i hovedsak en administrativ vurdering av forslaget, og har, med de tidsfrister som gjelder, kun vært gjenstand for en generell diskusjon rundt en del prinsipp i en egen politisk arbeidsgruppe (del A av vår uttalelse). Fylkeskommunen ønsker å komme med en mer gjennomarbeidet og helhetlig uttalelse innen fristen den 1. desember. Vi håper også at denne begrensede høringen ikke bidrar til at kun noen punkt i lovforslaget blir vedtatt, og at lovforslaget for øvrig bli liggende uten videre oppfølging fra lovgivers side.

Det en tendens til stadig mer fokus på kunnskaps-/og forskningsbaserte beslutninger. Lovverket,

med f.eks KU-bestemmelsene, tilpasser seg dette. Dette innebærer en særlig utfordring i forhold til å sikre innsynsmulighet og reell deltakelse, og kan true demokratiet dersom ikke dette vies særlig oppmerksomhet. En særlig utfordring blir det også å drive regional og lokal planlegging med en stadig mer fragmentert stat med et økende antall fagdirektorat og med statlige virksomheter og foretak som drives etter bedriftsøkonomiske prinsipper og fortsatt sitter med innsigelsesmyndighet (f.eks innenfor veg og jernbane).

Det er positivt at sektorplaner nå omhandles særlig med tanke på behandling etter i PBL, f.eks i kap. 17. Erfaringen fra Hedmark er at nasjonale sektorplaner, f.eks verneplaner, i mange tilfeller bør behandles som fylkesdelplaner for å sikre lokal forankring og lokal forvaltning. I § 16-1 heter det ”De regionale og kommunale arealplanformer i denne lov skal benyttes etter behov...”. Her burde det vel heller stått at ”regionale og kommunale arealplanformer i denne lov skal benyttes så langt det er mulig.”

Det kan være en gjensidig motsetning mellom en forenkling av planarbeidet, strammere tidsfrister fra 01.07.03 og økt vektlegging av åpenhet, deltakelse og rettssikkerhet for den enkelte. Planutvalget ser det slik: ”behovet for *forenkling, effektivitet og fleksibilitet, og mener våre forslag samlet gir disse virkningene*. Samtidig er det sterkt ønskelig å *øke medvirkningen og forbedre kvaliteten* i planprosesser og planer. Oppgaven for utvalget har vært å avveie ønsker og behov som til dels trekker i forskjellige retninger.”

Det er positivt for troverdigheten og for fremdriften i planarbeidet at det ikke er mulig å ta ”omkamp” (§§ 1-14 og 1-15). Det er imidlertid en utfordring med strammere tidsfrister, og presiseringen i § 27-1 ledd 2 som er gjort gjeldende fra 01.07.03. Det heter riktig nok at det skal gis en rimelig frist, men dette kan gi regionale myndigheter redusert mulighet til politisk engasjement i kommunalt planarbeid. Her der det lett å fokusere kun på innsigelsene, selv om det i mange tilfeller faktisk dreier seg om en viktig kvalitetssikring. Like mye er gjelder det muligheter for et positivt engasjement i samhandling mellom kommune og fylkeskommune (partnerskap) for å realisere ting, og å kunne bidra inn med støtte, både faglig og politisk, overfor store private og statlige utbyggingsinteresser, særlig i småkommuner og utkantkommuner. I denne sammenheng er det positivt at regionalt planforum som samhandlingsarena blir lovfestet (§ 2-5). Hedmark har hatt god erfaring med bruk av dette i mer enn 20 år.

Hedmark fylkeskommune har tatt lovforslaget på alvor og søker nå å utarbeide en regional planstrategi. Dette henger nøye sammen med utvikling av planprogram f.eks kan planstrategien erstatte planprogrammet for kommuneplanen. Vi ønsker en god dialog med kommunene på hvilket nivå planleggingen bør foregå (kommune, interkommunalt, regionnivå, fylkesnivå, Innlandsnivå eller Østlandsregionnivå). Det er derfor positivt med en økt fleksibilitet. Vi ser planstrategi/planprogram som viktige ledd i en bevisstgjøring rundt prosessene og mulighet for et større engasjement i lokalsamfunnsdebatten.

B. Faglig utdyping av de enkelte punktene

Innsigelse, meklings og klage

Det framgår ikke klart av loven hvem som har meklingsfullmakt. På s. 264 i NOU'en heter det: ”Utvalget lar det stå åpent i loven hvem som skal være meklingsinstans. Det er viktig at det ikke oppstår tvil om meklerens upartiskhet. Dette kan tilsi at mekleren kan variere etter sakstype og

hvilket organ som gjør innsigelse gjeldende. Siste punktum gir regjeringen myndighet til å bestemme hvem som skal være mekler.” En presisering av meklingsinstans er viktig både når forhold skal avklares/avgrenses i mekling og når det skal avgjøres om det som dukker opp faktisk er ”forhold som har vært avgjort tidligere”. Her vil det være behov for avklaring i forskrift slik at ikke partene skal være i tvil om hvem som vil fungere som mekler.

Planprogram og planbeskrivelse

Det er uheldig at paragrafen om planprogram høres nå. Denne er en integrert del av plansystemet. Et obligatorisk planprogram styrker muligheten for fokus på deltakelse og prosess og muligheten til å se sammenheng i planene. Vi har derfor oppfordret kommunene til å ta dette verktøyet i bruk innenfor dagens lovverk. Men §§ 1-8 gir ingen klar bestemmelse om hvem som skal vedta planprogrammet, og hva som kan kreves av innhold og hvilke prosedyrer gjelder?

Det er positivt at det også står mer om krav til planbeskrivelse. Praksis er at, i de tilfeller hvor dette ikke er tilfredsstillende beskrevet (hensikt, plansammenheng og følger av en plan), har en i dag ingen sanksjonsmuligheter. Men igjen, hvem avgjør når en beskrivelse er god nok? Er det planmyndigheten, og hvilken rolle har sektormyndigheter, private forslagsstillere og andre statlige etater/selskaper som f.eks vegvesenet i dette? Dette er uklart i loven. På s. 253 i NOU'en heter det at det er planmyndigheten som avgjør dette. Dette kan og bør gjøres klarere evt. med forskrift og gjennom veiledningsmateriell/maler.

Konsekvensutredninger

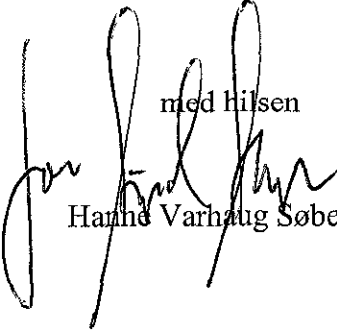
Det er positivt at det blir slutt på dobbeltløp med behandling av både KU og plan, og at dette integreres. Det kan forstås slik som at planprogrammet, i KU-sammenheng, erstatter det som i dag er med i en melding om konsekvensutredning. Det er viktig å dra erfaringer fra dagens ordning, og etablere maler/forskrifter som utdyper dette ytterligere.

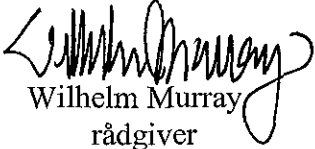
Hvem avgjør hva som er tilstrekkelig, og hvem er ansvarlig myndighet når det gjelder konsekvensutredninger? Her er det uklarheter. Konsekvensutredningene har i enkelte tilfeller utviklet seg til et mesterskap i utredning, og et stort marked for konsulenter. I dag er KU primært myntet på større tiltak, mens i lovforslaget blir det gjort gjeldende for alle typer arealplaner. En forsvarlig og god arealplanlegging har også håndtert dette tidligere, før KU-bestemmelsene kom. Et godt håndverk innebærer at konsekvensene av en plan skal utredes på en forsvarlig måte. Det bør kanskje skilles mellom konsekvensvurderinger, som alltid skal gjøres, og konsekvensutredninger for store tiltak, og det bør foretas en gjennomgang og fornying av dagens forskrift. Vi ser også at kommunene det vil få behov for økt kapasitet og kompetanse for å kunne håndtere de nye kravene.

Det er beklagelig at forholdet mellom planloven og sektorlover, f.eks Lov om Kulturminner (KML) ikke er bedre samordnet i det nye lovforslaget. Alt bør avklares på et tidligst mulig tidspunkt, og undersøkelsesplikten etter KML § 9 bør kunne koples til både overordnede planer og detaljplan avhengig av type sak. Den foreløpige vurdering av potensialet hører hjemme på overordnede planer som en områdeplan, men å undersøke en rekke alternativ kan vise seg å være urealistisk mhp. ressursbruk. Forslagsstiller skal betale konsekvensutredningen, men det kan ha store økonomiske

konsekvenser for små utbyggere. Her er det uklarerheter som må det må gåes nærmere inn i.

Vi håper at våre innspill kan komme til anvendelse i det videre arbeidet med et helhetlig lovforslag.

med hilsen
Hanne Varhaug Søberg

Wilhelm Murray
rådgiver

Kopi: kommunene i Hedmark
Storingsrepresentantene fra Hedmark
KS sentralt og KS Hedmark